

	Systémy environmentálního managementu - Všeobecná směrnice k zásadám, systémům a podpůrným metodám	ČSN ISO 14004 01 0904
---	--	-----------------------------

Environmental management systems - General guidelines on principles, systems and supporting techniques

Systèmes de management environnemental - Lignes directrices générales concernant les principes, les systèmes et les techniques de mise en oeuvre

Umweltmanagementsysteme - Allgemeiner Leitfaden über Grundsätze, Systeme und Hilfsinstrumente

Tato norma je identická s ISO 14004:1996.

This standard is identical with ISO 14004:1996.

Národní předmluva

Poznámky k překladu a českému názvosloví

Souborem norem ČSN EN ISO 14000, jehož je tato norma součástí, se do českého názvosloví technické normalizace poprvé zavádí řada nových termínů souvisejících s problematikou životního prostředí. Jde především o věcně správný a jazykově přijatelný terminologický systém popisující „životní prostředí“ a jeho vztahy k dalším oblastem popisovaným těmito normami. Proto byl pro tento soubor norem zvolen terminologický systém založený na anglickém slově „environment“. Anglický termín „environment“ má v češtině v jednom z užších, ale často užívaných významů - pro prostředí obklopující určitou entitu a zahrnující složky jejího okolí, živé i neživé, i lidi a jejich vzájemné vztahy - jediný běžně používaný překlad - „životní prostředí“. Proto je toto české pojmenování uváděno jako synonymum k termínu „environment“, který je základem použitého názvoslovného systému. K termínu „životní prostředí“ nelze v češtině utvořit vhodné přídatné jméno, které by ve víceslovných terminologických spojeních fungovalo jako shodný přívlástek, a proto v souladu se současným stavem a vývojem názvoslovné diskuze v odborné veřejnosti, je použito přídatné jméno „environmentální“ tam, kde vyjadřuje „týkající se životního prostředí“, „vztážený k životnímu prostředí“, „s ohledem na životní prostředí“, „z pohledu životního prostředí“, „orientovaný na životní prostředí“, „životního prostředí“ a podobně. Jedním z důvodů pro obecné přijetí tohoto řešení, jak k němu dospěla odborná veřejnost, je jednoslovnost, která umožňuje snadnější tvoření složitějších terminologických spojení, aniž by vznikala zbytečně dlouhá popisná pojmenování. U nově definovaných termínů „environmentální audit“ (ČSN EN ISO 14010), „environmentální auditor“ (ČSN EN ISO 14010 a 14012), „environmentální aspekt“, „environmentální cíl“, „environmentální cílová hodnota“, „environmentální dopad“, „environmentální politika“, „environmentální profil“ a „systém environmentálního managementu“ se přídatné jméno „environmentální“ používá pouze ve významech uvedených výše. Druhá část těchto definovaných víceslovných termínů je tvořena jednak termíny v technické normalizaci již zavedenými (audit, auditor, management, systém), jednak termíny, které jsou nově

použity pro normy týkající se problematiky životního prostředí a které mají svůj určující význam jen ve spojení s přídavným jménem „environmentální“ (aspekt, cíl, cílová hodnota, dopad, politika, profil). V daném konkrétním textu týkajícím se cílová hodnota, dopad, politika, profil). V daném konkrétním textu týkajícím se problematiky obsažené v souboru těchto norem je možno použít i širší škálu víceslovných terminologických pojmenování vycházejících z českého termínu „životní prostředí“ užívaného ve funkci neshodného přívlastku (viz příklady českých synonymních termínů k některým definovaným termínům v národní příloze NA k ČSN ISO 14004). Uplatnitelnost možných českých synonym bude prověřena jejich praktickým užíváním a zohledněna při plánované revizi těchto norem.

V normě použitá zkratka „EMS“ pro termín „systém environmentálního managementu“ je anglickou zkratkou pro slovní spojení „Environmental Management System“. Tato zkratka se již běžně českou odbornou veřejností používá a je obdobou běžně používané zkratky QMS pro systém managementu jakosti. Pro označení malého a středního podniku nebo malých a středních podniků je použita mezinárodně zavedená zkratka „SME“ odpovídající anglickému slovnímu spojení „small and medium-sized enterprise(s)“.

© Český normalizační institut,
1997

26275

Strana 2

Poznámka k definici termínu „prevence znečišťování“

Termín „prevence znečišťování“ definovaný v normě je obecnou součástí environmentálních programů a politik od úrovně organizace a státu až po úroveň mezinárodní. Prevence znečišťování představuje systémové opatření vedoucí k minimalizaci vzniku odpadů a znečištění co nejbližší zdrojovému místu a vedoucí k současnému snižování surovinových, materiálových a energetických nároků a tím k dvojitému zisku jak ekonomickému, tak environmentálnímu.

Norma obsahuje národní přílohu NA.

Související normy

EN ISO 14001 zavedena v ČSN EN ISO 14001 Systémy environmentálního managementu - Specifikace s návodem pro její použití (01 0901)

EN ISO 14010 zavedena v ČSN EN ISO 14010 Směrnice pro provádění environmentálních auditů - Všeobecné zásady (01 0910)

EN ISO 14011 zavedena v ČSN EN ISO 14011 Směrnice pro provádění environmentálních auditů - Postupy auditu - Provádění auditu systémů environmentálního managementu (01 0911)

EN ISO 14012 zavedena v ČSN EN ISO 14012 Směrnice pro provádění environmentálních auditů - Kvalifikační požadavky na environmentální auditory (01 0912)

Vypracování normy

Zpracovatel: České ekologické manažerské centrum Praha, IČO 45249741, RNDr Zdeněk Suchánek

Spolupráce - překlad: PhDr Jaroslava Kubátová

Technická normalizační komise: TNK 106 Management životního prostředí

Pracovník Českého normalizačního institutu: Ing. Oldřich Čermák

Strana 3

Prázdná strana

Strana 4

INTERNATIONAL STANDARD
Environmental management systems - General guidelines
on principles, systems and supporting techniques

ISO
14004
First edition
1996-09-01

ICS 13.020

Descriptors: environments, environmental protection, management, environmental management, creation, implementation, coordination, generalities

Foreword

ISO (the International Organization for Standardization) is a worldwide federation of national standards bodies (ISO member bodies). The work of preparing International Standards is normally carried out through ISO technical committees. Each member body interested in a subject for which a technical committee has been established has the right to be represented on that committee. International organizations, governmental and non-governmental, in liaison with ISO, also take part in the work. ISO collaborates closely with the International Electrotechnical Commission (IEC) on all matters of electrotechnical standardization.

Draft International Standards adopted by the technical committees are circulated to the member bodies for voting. Publication as an International Standard requires approval by at least 75 % of the member bodies casting a vote .

International Standard ISO 14004 was prepared by Technical Committee ISO/TC 207, Environmental management, Subcommittee SC 1, Environmental management systems.

Annexes A and B of this International Standard are for information only.

Introduction

Overview

As concern grows for maintaining and improving the quality of the environment and protecting human health, organizations of all sizes are increasingly turning their attention to the potential environmental impacts of their activities, products or services. The environmental performance of an organization is of increasing importance to internal and external interested parties. Achieving sound environmental performance requires organizational commitment to a systematic approach and to continual improvement of the environmental management system (EMS).

The general purpose of this International Standard is to provide assistance to organizations implementing or improving an EMS. It is consistent with the concept of sustainable development and is compatible with diverse cultural, social and organizational frameworks.

It should be noted that only ISO 14001 contains requirements that may be objectively audited for certification/registration purposes or for self-declaration purposes. Alternatively, this International Standard includes examples, descriptions and options that aid both in the implementation of an EMS and in strengthening its relation to the overall management of the organization.

An EMS provides order and consistency for organizations to address environmental concerns through the allocation of resources, assignment of responsibilities, and ongoing evaluation of practices, procedures and processes.

This International Standard considers the elements of an EMS and provides practical advice on implementing or enhancing such a system. It also provides organizations with advice on how to effectively initiate, improve or sustain an environmental management system. Such a system is essential to an organization's ability to anticipate and meet its environmental objectives and to ensure ongoing compliance with national and/or international requirements.

Environmental management is an integral part of an organization's overall management system. The design of an EMS is an ongoing and interactive process. The structure, responsibilities, practices, procedures, processes and resources for implementing environmental policies, objectives and targets can be coordinated with existing efforts in other areas (e.g. operations, finance, quality, occupational health and safety).

Strana 5

MEZINÁRODNÍ NORMA
Systémy environmentálního managementu - Všeobecná
směrnice k zásadám, systémům a podpůrným metodám

ISO 14004
První vydání
1996-09-01

ICS 13.020

Deskriptory: environments, environmental protection, management, environmental management, creation, implementation, coordination, generalities

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětovou federací národních normalizačních orgánů (členů ISO). Mezinárodní normy obvykle připravují technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být v této technické komisi zastoupen. Práce se zúčastňují také vládní i nevládní mezinárodní organizace s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Návrhy mezinárodních norem přijaté technickými komisemi se rozesílají členům ISO k hlasování. Vydání mezinárodní normy vyžaduje souhlas alespoň 75 % z hlasujících členů.

Mezinárodní norma ISO 14004 byla připravena technickou komisí ISO/TC 207 Environmentální Management, subkomisí SC I, Systémy environmentálního managementu.

Přílohy A a B této mezinárodní normy slouží pouze pro informaci.

Úvod

Přehled

Spolu s rostoucím zájmem o udržení a zlepšování kvality životního prostředí a o ochranu lidského zdraví organizace všech velikostí zvýšenou měrou obracejí pozornost k potenciálním environmentálním dopadům své činnosti, výrobků a služeb. Environmentální profil má rostoucí význam pro zainteresované strany uvnitř i vně organizace. Aby si organizace vytvořila dobrý environmentální profil, musí se zavázat k systematickým řešením a neustálému zlepšování svého systému environmentálního managementu (EMS).

Všeobecným účelem této mezinárodní normy je poskytnout organizacím pomoc při zavádění EMS a při jeho zlepšování. Norma je v souladu s koncepcí udržitelného rozvoje a je sladitelná s rozličnými kulturními, sociálními a organizačními strukturami.

Je třeba poznamenat, že ISO 14001 obsahuje požadavky, které mohou být objektivně prověřovány pro účely certifikace/registrace nebo pro vlastní vyhlášení samotnou organizací. Na rozdíl od ní, tato mezinárodní norma obsahuje příklady, popisy a náměty, které napomáhají jak zavádění EMS, tak i upevňování jeho vztahu k celkovému managementu organizace.

EMS zavádí pořádek a důslednost do snah organizace zabývat se environmentálními problémy tak, že určuje přidělování zdrojů, rozděluje odpovědnosti a neustále vyhodnocuje praxi, postupy a procesy.

Tato mezinárodní norma se zabývá prvky EMS a poskytuje praktické rady pro zavedení takového systému nebo jeho zlepšování. Také radí organizacím, jak mají účinně zahájit, vylepšovat nebo udržovat systém environmentálního managementu. Takový systém má zásadní význam pro schopnost organizace stanovovat environmentální cíle, dosahovat jich a dále zajistit, aby byly soustavně plněny národní a (nebo) mezinárodní požadavky.

Environmentální management tvoří neoddelitelnou součást celkového systému managementu organizace. Návrh EMS a program environmentálního managementu představují neustálý a interaktivní proces. Strukturu organizace, rozdělení odpovědnosti, praktické jednání, postupy, procesy a zdroje sloužící realizaci environmentální politiky, environmentálních cílů a cílových hodnot je možno zkoordinovat se stávajícími snahami v ostatních oblastech (např. provoz, financování, řízení jakosti,

Key principles for managers implementing or enhancing an environmental management system include, but are not limited to, the following.

- Recognize that environmental management is among the highest corporate priorities.
- Establish and maintain communication with internal and external interested parties.
- Determine the legislative requirements and environmental aspects associated with the organization's activities, products or services.
- Develop management and employee commitment to the protection of the environment, with clear assignment of accountability and responsibility.
- Encourage environmental planning throughout the product or process life cycle.
- Establish a process for achieving targeted performance levels.
- Provide appropriate and sufficient resources, including training, to achieve targeted performance levels on an ongoing basis.
- Evaluate environmental performance against the organization's environmental policy, objectives and targets and seek improvement where appropriate.
- Establish a management process to audit and review the EMS and to identify opportunities for improvement of the system and resulting environmental performance.
- Encourage contractors and suppliers to establish an EMS.

Organizations can consider the following different uses of the EMS International Standards.

- Using ISO 14001 :1996, Environmental management systems - Specification with guidance for use to achieve third-party certification/registration, or self-declaration of an organization's EMS.
- Using this International Standard, or parts of it, to initiate and/or improve its EMS. It is not intended for certification/registration purposes.
- Using this International Standard as a guideline or ISO 14001 as a specification for second-party recognition between contracting parties, which may be suitable for some business relationships.
- Using related ISO documents.

The choice will depend on factors such as:

- organization policy;
- level of maturity of the organization: whether systematic management that can facilitate the introduction of systematic environmental management is already in place;

- possible advantages and disadvantages, influenced by such things as market position, existing reputation and external relations;
- size of the organization.

This International Standard can be used by organizations of any size. Nonetheless, the importance of small and medium-sized enterprises (SMEs) is being increasingly recognized by governments and business. This International Standard acknowledges and accommodates the needs of SMEs.

Benefits of having an environmental management system

An organization should implement an effective environmental management system in order to help protect human health and the environment from the potential impacts of its activities, products or services; and to assist in maintaining and improving the quality of the environment.

Having an EMS can help an organization provide confidence to its interested parties that

- a management commitment exists to meet the provisions of its policy, objectives, and targets;
- emphasis is placed on prevention rather than corrective action;
- evidence of reasonable care and regulatory compliance can be provided; and
- the systems design incorporates the process of continual improvement.

Strana 7

Klíčové zásady pro vedoucí pracovníky, kteří zavádějí nebo zdokonalují systém environmentálního managementu, jsou kromě jiného:

- uznat, že environmentální management patří mezi nejvyšší priority organizace;
- zahájit a udržovat komunikační vztahy se zainteresovanými stranami uvnitř i vně organizace;
 - určit legislativní požadavky a environmentální aspekty spojené s činností organizace, s jejími výrobky nebo službami;
 - zajistit angažovanost vedení a zaměstnanců organizace v ochraně životního prostředí s jasným stanovením podřízenosti a odpovědnosti;
- podporovat environmentálně zaměřené plánování, a to v celém životním cyklu výrobku nebo výrobního procesu;
- vytvořit postup pro dosažení cílové úrovně environmentálního profilu;
 - zajistit vhodné a dostatečné zdroje, včetně vzdělávání, k průběžnému dosahování cílové úrovně environmentálního profilu;
 - vyhodnocovat environmentální profil podle environmentální politiky, cílů a cílových hodnot a vyhledávat vhodné možnosti zlepšení;
- stanovit řídicí proces pro audit a přezkoumání EMS a pro zjišťování možností zlepšování systému a

tím i environmentálního profilu;

- podporovat zavedení EMS u subdodavatelů a dodavatelů.

Organizace mohou zvážit různé způsoby využití mezinárodních norem pro EMS:

- využití ISO 14001:1996 „Systémy environmentálního managementu - Specifikace s návodem pro její použití“ k dosažení certifikace/registrace třetí stranou nebo pro vlastní vyhlášení EMS samotnou organizací;
- využití této mezinárodní normy nebo jejích částí k zahájení a (nebo) zlepšení EMS organizace. Norma není určena pro účely certifikace/registrace;
- využití této mezinárodní normy jako směrnice nebo ISO 14001 jako specifikace, pro uznání druhou stranou mezi smluvními partnery, což může být vhodné pro některé vztahy podnikatelských subjektů;
- využití příbuzných dokumentů ISO.

Volba bude záviset na faktorech, jako jsou:

- politika organizace;
- stupeň vyzrálosti organizace: závisí na tom, zda již organizace má systematické řízení, které usnadní zavedení systematického, environmentálního managementu;
- možné výhody a nevýhody ovlivňované faktory jako je pozice organizace na trhu, její dobré jméno, vztahy s ostatními subjekty a
- velikost organizace.

Tuto mezinárodní normu mohou využívat organizace jakékoli velikosti. Nicméně vlády i podnikatelské subjekty vzrůstající měrou uznávají význam malých a středně velkých podniků (SME). Tato mezinárodní norma uznává potřeby SME a uspokojuje je.

Přínosy systému environmentálního managementu

Organizace má zavést účinný systém environmentálního managementu proto, aby napomohla ochraně lidského zdraví a životního prostředí před možnými dopady své činnosti, výrobků a služeb a napomáhala udržování a zlepšování kvality životního prostředí.

Má-li organizace zaveden EMS, může jí to pomoci získat důvěru u zainteresovaných stran s tím, že

- vedení se zavázalo k plnění opatření politiky, cílů a cílových hodnot organizace;
- klade se důraz na preventivní spíše než na nápravná opatření;
- lze prokázat odpovídající péči a dodržování předpisů a
- návrh systému zahrnuje proces neustálého zlepšování.

An organization whose management system incorporates an EMS has a framework to balance and integrate economic and environmental interests. An organization that has implemented an EMS can achieve significant competitive advantages.

Economic benefits can be gained from implementing an environmental management system. These should be identified in order to demonstrate to interested parties, especially shareholders, the value to the organization of good environmental management. It also provides the organization with the opportunity to link environmental objectives and targets with specific financial outcomes and thus to ensure that resources are made available where they provide the most benefit in both financial and environmental terms.

The potential benefits associated with an effective EMS include

- assuring customers of commitment to demonstrable environmental management;
- maintaining good public/community relations;
- satisfying investor criteria and improving access to capital;
- obtaining insurance at reasonable cost;
- enhancing image and market share;
- meeting vendor certification criteria;
- improving cost control;
- reducing incidents that result in liability;
- demonstrating reasonable care;
- conserving input materials and energy;
- facilitating the attainment of permits and authorizations;
- fostering development and sharing environmental solutions;
- improving industry-government relations.

Contens	Page
Introduction
.....	4
1 Scope
.....	10
2 Normative references
.....	10
3 Definitions

.....	10
4 Environmental management system (EMS) principles and elements	
.....	12
4.1 Commitment and policy	14
.....	
4.1.1 General	
.....	
.....	14
4.1.2 Top management commitment and leadership	16
.....	
4.1.3 Initial environmental review	16
.....	
4.1.4 Environmental policy	18
.....	
4.2 Planning	
.....	
.....	20
4.2.1 General	
.....	
.....	20
4.2.2 Identification of environmental aspects and evaluation of associated environmental impacts	20
.....	
4.2.3 Legal and other requirements	24
.....	
4.2.4 Internal performance criteria	24
.....	
4.2.5 Environmental objectives and targets	26
.....	
4.2.6 Environmental management programme(s)	28
.....	
4.3 Implementation	
.....	
30	
4.3.1 General	
.....	
.....	30

Organizace, jejíž systém managementu integruje EMS, získá rámec, v němž může vyvažovat a spojovat ekonomické i environmentální zájmy. Organizace, která zavádí EMS, může dosáhnout významných konkurenčních výhod.

Zavedením systému environmentálního managementu lze dosáhnout ekonomických přínosů. Ty mají být identifikovány, aby bylo možno ukázat zainteresovaným stranám, a zejména akcionářům, jaké hodnoty přináší organizaci dobrý environmentální management. Organizaci to poskytuje příležitost propojit environmentální cíle a cílové hodnoty se specifickými finančními výsledky a tím zajistit, aby byly k dispozici zdroje tam, kde přinášejí největší užitek jak z finančního hlediska, tak z hlediska životního prostředí.

Potenciální přínosy, které přináší účinný EMS, spočívají v tom, že:

- zákazníci jsou ubezpečeni o angažovanosti podniku ve věci příkladného environmentálního managementu;
- jsou udržovány dobré vztahy s veřejností a obcí;
- jsou plněna kritéria pro investování a zlepšuje se přístup ke kapitálu;
- je zajištěno pojištění za rozumnou cenu;
- zlepšuje se image podniku a roste jeho podíl na trhu;
- jsou plněna kritéria pro získání certifikace dodavatele;
- zlepšuje se řízení nákladů;
- snižuje se počet nehod, za něž podnik nese právní odpovědnost;
- podnik může prokázat, že vynakládá přiměřenou péči;
- šetří se vstupními materiály a energií;
- usnadní se získávání povolení a licencí;
- podporuje se vývoj a sdílení environmentálně přijatelných řešení a
- zlepšují se vztahy mezi průmyslem a státní správou.

Obsah

Strana

Úvod

.....
..... 5

1 Předmět normy

.....	11
2 Normativní odkazy	
.....	11
3 Definice	
.....	11
4.1 Závazek a politika	
.....	15
4.1.1 Všeobecně	
.....	15
4.1.3 Úvodní environmentální přezkoumání	17
4.1.4 Environmentální politika	19
4.2 Plánování	
.....	21
4.2.1 Všeobecně	
.....	21
4.2.2 Zjišťování environmentálních aspektů a vyhodnocování příslušných environmentálních dopadů	21
4.2.3 Právní a jiné požadavky	25
4.2.4 Vnitřní kritéria pro environmentální profil	25
4.2.5 Environmentální cíle a cílové hodnoty	27
4.3 Zavádění a provoz	
.....	31
4.3.1 Všeobecně	
.....	31

4.3.2 Ensuring capability	32
4.3.3 Support action	38
4.4 Measurement and evaluation	44
4.4.1 General	44
4.4.2 Measuring and monitoring (ongoing performance)	44
4.4.3 Corrective and preventive action	46
4.4.4 EMS records and information management	46
4.4.5 Audits of the environmental management system	46
4.5 Review and improvement	47
4.5.1 General	47
4.5.2 Review of the environmental management system	47
4.5.3 Continual improvement	48
Annex A (informative) Examples of international environmental guiding principles	52
A.1 The Rio Declaration on Environment and Development	52

A.2 International Chamber of Commerce (ICC) Business Charter for Sustainable Development	56
--	----

Annex B (informative) Bibliography	60
--	----

1 Scope

This International Standard provides guidance on the development and implementation of environmental management systems and principles, and their coordination with other management systems.

The guidelines in this International Standard are applicable to any organization, regardless of size, type, or level of maturity, that is interested in developing, implementing and/or improving an environmental management system.

The guidelines are intended for use as a voluntary, internal management tool and are not intended to be used as EMS certification/registration criteria.

2 Normative references

There are no normative references at present.

3 Definitions

For the purposes of this International Standard, the following definitions apply.

3.1 continual improvement: process of enhancing the environmental management system to achieve improvements in overall environmental performance in line with the organization's environmental policy

NOTE - The process need not take place in all areas of activity simultaneously.

3.2 environment: surroundings in which an organization operates, including air, water, land, natural resources, flora, fauna, humans, and their interrelation

NOTE - Surroundings in this context extend from within an organization to the global system.

Strana 11

4.3.2 Zabezpečení způsobilosti organizace	33
---	----

4.3.3 Podpůrné akce	
-------------------------------------	--

4.4 Měření a hodnocení	45
.....	
4.4.1 Všeobecně	
.....	
..... 45	
4.4.2 Měření a monitorování (průběžných činností)	45
.....	
4.4.3 Nápravná a preventivní opatření	47
.....	
4.4.4 Záznamy EMS a management informací	47
.....	
4.4.5 Audity systému environmentálního managementu	47
.....	
4.5 Přezkoumání a zlepšování	49
.....	
4.5.1 Všeobecně	
.....	
..... 49	
4.5.2 Přezkoumání systému environmentálního managementu	49
.....	
4.5.3 Neustálé zlepšování	49
.....	
Příloha A (informativní) Příklady hlavních mezinárodních environmentálních zásad	53
.....	
A.1 Deklarace o životním prostředí a rozvoji z konference v Rio de Janeiru	53
.....	
A.2 Podnikatelská charta pro udržitelný rozvoj Mezinárodní obchodní komory (ICC)	57
.....	
Příloha B (informativní) Literatura	61
.....	

1 Předmět normy

Tato mezinárodní norma poskytuje návod pro vývoj a zavádění systémů environmentálního managementu a jejich zásad a jejich koordinaci s ostatními řídicími systémy.

Směrnice v této mezinárodní normě lze využít v kterékoli organizaci, bez ohledu na její velikost, druh nebo úroveň rozvoje, pokud se tato organizace zajímá o vývoj, zavedení, případně zlepšování systému environmentálního managementu.

Směrnice jsou určeny pro použití jako nástroj dobrovolného vnitřního řízení podniku a nejsou určeny jako specifická norma pro orgány vydávající certifikace/registrace systému environmentálního managementu.

-- Vynechaný text --